

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΘΗΚΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η ανάγκη να μειωθεί το περίφημο δημοκρατικό έλλειμμα, να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και να ενισχυθεί η συνοχή της εξωτερικής της πολιτικής, ώθησαν το 2001 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να συγκαλέσει μιας Συνέλευση που θα εξέταζε με ποιό τρόπο θα μπορούσαν να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Η Ευρωπαϊκή Συνέλευση που αποτελείτο από ίσο για κάθε κράτος μέλος αριθμό εκπροσώπων των κυβερνήσεων, βουλευτών των εθνικών κοινοβουλίων και βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι οποίοι όσο συνεδρίαζαν δέχονταν προτάσεις από μία παράλληλη συνέλευση εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, συνέταξε τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Η συνθήκη αυτή θα αντικαθιστούσε όλες τις ισχύουσες έως τότε συνθήκες. Το 2004 μια Διακυβερνητική Διάσκεψη την ενέκρινε με ελαφρές τροποποιήσεις και λίγο αργότερα οι αρχηγοί των κρατών την υπέγραψαν πανηγυρικά.

Η διαδικασία επικύρωσης όμως της συνταγματικής συνθήκης, που διεξήχθη σύμφωνα με τις συνταγματικές επιταγές του κάθε κράτους μέλους, δηλαδή με ψηφοφορία στα εθνικά κοινοβούλια ή με δημοψήφισμα, σκόνταψε σε απορριπτικά δημοψηφίσματα στη Γαλλία και στην Ολλανδία και στη συνέχεια στην άρνηση ορισμένων κρατών να περατώσουν τη διαδικασία. Και τούτο παρά το γεγονός ότι 18 κράτη μέλη την είχαν ήδη επικυρώσει. Η Ένωση αναγκάστηκε κατά συνέπεια να εγκαινιάσει μια περίοδο προβληματισμού προκειμένου να κατασταλάξουν οι κυβερνήσεις στις αλλαγές που θα έπρεπε να επέλθουν στο κείμενο της ώστε να γίνει αποδεκτό από όλους.

Το 2006, επί γερμανικής προεδρίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να συγκληθεί μια νέα Διακυβερνητική Διάσκεψη με καθήκον να τροποποιήσει την απορριφθείσα συνθήκη και να συντάξει μια Μεταρρυθμιστική. Τη φορά αυτή τη σύνταξη της νέας συνθήκης ανέλαβαν οι νομομαθείς του Συμβουλίου της Ένωσης. Η διάσκεψη ολοκλήρωσε τις εργασίες της τον Οκτώβριο του 2007. Καθώς η Πορτογαλία είχε αναλάβει την Προεδρία της Ένωσης από τον Ιούλιο του 2007, ανέλαβε και την παρουσίαση της πρότασης για τη νέα συνθήκη στα κράτη μέλη. Αυτό έγινε στο Συμβούλιο της Λισαβόνας όπου οι αρχηγοί των κρατών και των κυβερνήσεων της Ένωσης συμφώνησαν και ενέκριναν τη νέα Μεταρρυθμιστική Συνθήκη.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Τι φεύγει

- οι όροι "Σύνταγμα" και "συνταγματικός".
- η αναφορά στα σύμβολα, δηλ. στη σημαία με τα 12 αστέρια (που όμως κυματίζει παντού), στον ύμνο (η Ωδή στη Χαρά του Μπετόβεν), στο σύνθημα (ενωμένη στην πολυμορφία), στην Ημέρα της Ευρώπης (που στις 9 Μαΐου εορτάζεται παντού).
- η αναφορά ότι "το νόμισμα της Ένωσης είναι το Ευρώ".
(δεν έπεται όμως ότι τα σύμβολα και το Ευρώ παύουν να χρησιμοποιούνται).
- όλο το τρίτο μέρος της συνταγματικής συνθήκης που καθόριζε τις πολιτικές (εσωτερική αγορά, ανταγωνισμός, γεωργία, Νομισματική Ένωση, δικαστική και αστυνομική συνεργασία και λειτουργία της Ένωσης κλπ.). Το μέρος αυτό υπάρχει ούτως ή άλλως στις συνθήκες που θα αντικαθιστούσε η συνταγματική συνθήκη.
- οι όροι "νόμος" και "νόμος πλαίσιο" και παραμένουν οι όροι που χρησιμοποιούνται σήμερα: κανονισμός, οδηγία, απόφαση.

Τι μένει (χωρίς μεγάλες τροποποιήσεις)

- οι προηγούμενες κύριες θεσμικές καινοτομίες:
 - α. ο διορισμός ενός Προέδρου της Ένωσης, με θητεία δύομισυ ετών, ανανεώσιμη άπαξ, αντί του εναλλασσόμενου ανά έξι μήνες προέδρου.**

Ο Πρόεδρος θα προετοιμάζει τις συνόδους κορυφής, θα τους δίνει συνέχεια και θα εκπροσωπεί διεθνώς την Ένωση (ελπίζεται ότι δεν θα συγκρουστούν οι αρμοδιότητές του στον τομέα αυτό με αυτές του Υπατου Εκπροσώπου).

Παραμένει το εκ περιτροπής σύστημα της προεδρίας ανά εξάμηνο για τα Συμβούλια Υπουργών.
 - β. η μειωμένη σύνθεσης Επιτροπή.**

Η Επιτροπή από το 2014 και μετά θα έχει τόσους Επιτρόπους όσα θα είναι τα δύο τρίτα των κρατών της Ένωσης.
- **το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχει 750 έδρες σύν την έδρα του Προέδρου του, ήτοι 751 έδρες.**
 - α.** θα συναποφασίζει με το Συμβούλιο στο 95% των προτάσεων νόμου. Ενισχύεται έτσι ουσιαστικά η δημοκρατική νομιμότητα της Ένωσης ως νομοθετικής αρχής.

- β.** το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο γίνονται απολύτως ισότιμα στη διαδικασία έγκρισης του προϋπολογισμού και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής θα εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα εγκρίνει μετά από ακρόαση και τους επιτρόπους.
- γ.** Στο Κοινοβούλιο δίδεται επίσης ενισχυμένος ρόλος στις διαδικασίες αναθεώρησης της Συνθήκης. Αποκτά δικαίωμα πρωτοβουλίας, αποτελεί μέρος της Συνέλευσης που θα αναλαμβάνει κάθε αναθεώρηση και η συγκατάθεσή του θα είναι απαραίτητη στην περίπτωση μιας περιορισμένης αλλαγής της Συνθήκης για την οποία το Συμβούλιο δεν επιθυμεί να συγκαλέσει Συνέλευση.
- **η επέκταση των τομέων στους οποίους οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία**, ιδίως όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Η μεταρρύθμιση αυτή συνοδεύεται από αύξηση των εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίο στο εξής θα συναποφασίζει στους εν λόγω τομείς με το Συμβούλιο Υπουργών. Προκειμένου να καθησυχαστεί το Ηνωμένο Βασίλειο που φοβόταν νέες απώλειες εθνικής κυριαρχίας, η επέκταση συνοδεύεται ακόμη με τη δημιουργία ενός μηχανισμού που θα διευκολύνει τις ενισχυμένες συνεργασίες των κρατών που επιθυμούν να αναπτύξουν στενότερη συνεργασία σε κάποιο τομέα. Ο χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Σένγκεν) εντάσσεται στο Δίκαιο της Ένωσης και οι αποφάσεις που τον αφορούν θα λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία και με συναπόφαση του Κοινοβουλίου.
 - **η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων** ανάμεσα στην Ένωση και τα κράτη μέλη: η τελωνειακή ένωση, η εμπορική πολιτική, ο ανταγωνισμός, η νομισματική πολιτική και η διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας παραμένουν αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης. Η εσωτερική αγορά, η γεωργία και η αλιεία, το περιβάλλον, η προστασία των καταναλωτών, οι μεταφορές, η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, οι πτυχές της κοινωνικής πολιτικής που αναφέρονται στη Συνθήκη, η ενέργεια, τα διευρωπαϊκά δίκτυα, ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και η αντιμετώπιση των κοινών απειλών στον τομέα της υγείας παραμένουν συντρέχουσες ή παράλληλες αρμοδιότητες.
 - **η ενιαία νομική προσωπικότητα**. Οι τρεις πυλώνες που επέτρεπαν να διακρίνονται οι πολιτικές της Ένωσης συγχωνεύονται. Η ΚΕΠΠΑ παραμένει πάντως διακυβερνητική αρμοδιότητα.
 - **διατηρούνται εξ ολοκλήρου οι διατάξεις για την ΚΕΠΠΑ** και πραγματοποιείται μικρή πρόοδος όσον αφορά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων για τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης.
 - στον τομέα της άμυνας τα κράτη μέλη που έχουν τις δυνατότητες και το θέλουν θα μπορούν να αναπτύξουν μια **διαρθρωμένη συνεργασία** ακόμη και

με τη μορφή της κοινής άμυνας. **Η ρήτρα αλληλεγγύης παραμένει:** εάν ένα κράτος μέλος δεχτεί επίθεση, τα άλλα κράτη πρέπει να το βοηθήσουν με κάθε μέσο που διαθέτουν.

- ο υπουργός εξωτερικών της Ένωσης μπορεί να λέγεται πια **Ύπατος Εκπρόσωπος για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας**, διατηρεί όμως τον συντονισμό της εξωτερικής πολιτικής, την αντιπροεδρία της Επιτροπής και την προεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων. Θα είναι επικεφαλής και μιας διπλωματικής υπηρεσίας.
- η πρωτοβουλία των πολιτών.** Ένα εκατομμύριο πολίτες από διάφορα κράτη μέλη θα μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να εξετάσει ένα συγκεκριμένο θέμα και να υποβάλει ενδεχομένως πρόταση για τη ρύθμισή του. Ενισχύεται έτσι η συμμετοχική δημοκρατία.
- η αναφορά στην πολιτιστική, θρησκευτική και ουμανιστική κληρονομιά της Ευρώπης.**
- η ρήτρα αποχώρησης** από την Ένωση κατόπιν διαπραγμάτευσης. Η γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου είναι απαραίτητη.
- οι ενισχυμένες συνεργασίες** μεταξύ κρατών που επιθυμούν να αναπτύξουν στενότερη σχέση σε ένα συγκεκριμένο τομέα (με ελάχιστο όμως αριθμό κρατών τα εννέα). Το Κοινοβούλιο πρέπει να δίνει τη συγκατάθεσή του.
- η αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου επεκτείνεται** σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της Ένωσης εκτός από την ΚΕΠΠΑ.
- οι απλοποιημένες διαδικασίες για την τροποποίηση των Συνθηκών.** Το μέρος της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης που αφορά τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις μπορεί να τροποποιηθεί με ομόφωνη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και με τη σύμφωνη γνώμη των κρατών μελών. Η απλοποιημένη διαδικασία που επιτρέπει το πέρασμα από την ομοφωνία στην ειδική πλειοψηφία ή από την ειδική νομοθετική διαδικασία στη συνήθη (συναπόφαση) εγκρίνεται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου και τη σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται μόνο η συνήθης διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης.

Τι διατηρείται (αλλά με άλλο τρόπο)

- ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων**, το πιο πλήρες κείμενο θεμελιωδών δικαιωμάτων στον κόσμο, χάρη σε συγκεκριμένη αναφορά στη Συνθήκη, θα αποκτήσει μεν νομική ισχύ αλλά δεν θα περιληφθεί σε αυτή. Παρά το γεγονός αυτό, 54 άρθρα για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τις ατομικές ελευθερίες, την ισότητα, την αλληλεγγύη, τα πολιτικά δικαιώματα και την απονομή δικαιοσύνης προστίθενται στο οπλοστάσιο των πολιτών απέναντι σε κάθε αυθαιρεσία. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα εξαιρεθεί από την υποχρεωτική εφαρμογή του με Πρωτόκολλο όσον αφορά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και

των εθνικών δικαστηρίων γύρω από την προστασία των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στον Χάρτη (η Πολωνία μολονότι στη διαπραγμάτευση ζήτησε και πέτυχε και αυτή να εξαιρεθεί, εντούτοις η νέα ηγεσία που προέκυψε από τις πρόσφατες εκλογές φαίνεται ότι θα αποδεχθεί τον Χάρτη).

- η φράση σχετικά με την **υπεροχή του Δικαίου της Ένωσης** επί του Δικαίου των κρατών μελών διαγράφεται μεν αλλά η εν λόγω αρχή διατηρείται με Δήλωση που παραπέμπει στη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Η υπεροχή του Ευρωπαϊκού Δικαίου ή υφίσταται ή δεν υφίσταται. Δεν μπορεί να υπάρξει μέση οδός).
- **ο κανόνας της διπλής πλειοψηφίας** κατά τη λήψη των αποφάσεων από το Συμβούλιο Υπουργών, σύμφωνα με τον οποίο για να ληφθεί μια απόφαση πρέπει να είναι υπέρ το 55% των κρατών (15 από 27) που εκπροσωπούν και το 65% του πληθυσμού, παραμένει. Η εφαρμογή του όμως αναβάλλεται για το 2014. Για μια μεταβατική περίοδο δε από το 2014 έως το 2017 μια χώρα θα μπορεί να ζητήσει να διεξαχθεί η ψηφοφορία σύμφωνα με τη Συνθήκη της Νίκαιας.
Επιπλέον, θα ισχύσει ο "**συμβιβασμός των Ιωαννίνων**" σύμφωνα με τον οποίο μια ομάδα κρατών που συγκροτεί μια μειοψηφία που όμως προσεγγίζει τη μειοψηφία μπλοκαρίσματος, σε ψηφοφορία που γίνεται με ειδική πλειοψηφία, μπορεί να ζητήσει να παγώσει η ψήφιση του συγκεκριμένου θέματος για ένα λογικό χρονικό διάστημα ενόψει της εξεύρεσης λύσης.
- παρά το γεγονός ότι η φράση "**ελεύθερος και ανόθευτος ανταγωνισμός**" διαγράφηκε από τους στόχους της Ένωσης στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη, η αρχή του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού εξακολουθεί να υφίσταται τόσο επειδή περιλαμβάνεται στις παλαιές συνθήκες όσο και γιατί προστίθεται ένα πρωτόκολλο που λέει ότι "η εσωτερική αγορά, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 της Συνθήκης, περιλαμβάνει ένα σύστημα που εγγυάται ότι ο ανταγωνισμός είναι ανόθευτος".

Τι προστίθεται

- στην παράγραφο που αφορά τις σχέσεις με τον υπόλοιπο κόσμο του άρθρου που αναφέρεται στους στόχους της Ένωσης, **η φράση ότι η Ένωση "συμβάλλει στην προστασία των πολιτών της"**.
- **μια νέα νομική βάση** για την κοινή ενεργειακή πολιτική, τις πατέντες, τον τουρισμό, τον αθλητισμό, το διάστημα και τη διοικητική συνεργασία. Η προστασία του περιβάλλοντος συμπληρώνεται με μια μνεία για την αλλαγή του κλίματος
- **ένα πρωτόκολλο για τις δημόσιες υπηρεσίες** στο οποίο υπογραμμίζεται η σημασία των υπηρεσιών γενικού συμφέροντος. Δίδεται με αυτό έμφαση στις κοινές αξίες της Ένωσης και γίνεται ρητή αναφορά στον ουσιαστικό ρόλο και τα μεγάλα περιθώρια κινήσεων που έχουν οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές.

- μολονότι δεν γίνεται ρητή αναφορά στα **κριτήρια της Κοπεγχάγης** (πρόκειται για τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι για ένταξη χώρες ήτοι **α)** απόκτηση σταθερών θεσμών που να εγγυώνται το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων, **β)** βιώσιμη οικονομία της αγοράς και **γ)** ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξη), η Συνθήκη διευκρινίζει ότι λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας που έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο συμφωνίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
- **μία νέα νομική βάση για την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.** Το Συμβούλιο θα αποφασίσει με ομοφωνία με τη σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου και την έγκριση των κρατών μελών.
- **η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης**, χάρη στην επιμονή των εκπροσώπων του Κοινοβουλίου, ενισχύεται με την προσθήκη στις διατάξεις περί δημοκρατικών αρχών της φράσης "Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά".
- πέρα από τη **διαδικασία της λεγόμενης "κίτρινης κάρτας"** σύμφωνα με την οποία εάν το ένα τρίτο των εθνικών κοινοβουλίων απορρίψει μία πρόταση νόμου η Επιτροπή πρέπει να την επανεξετάσει, εισάγεται ένας **νέος μηχανισμός που θα επιτρέψει στα εθνικά κοινοβούλια να ελέγχουν την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας.** Εάν η απλή πλειοψηφία των εθνικών κοινοβουλίων αποφασίσει ότι μια συγκεκριμένη πρόταση νόμου δεν τηρεί την αρχή της επικουρικότητας και είτε το Συμβούλιο είτε το Κοινοβούλιο συμφωνήσει με τη θέση αυτή, τότε η πρόταση απορρίπτεται. Επίσης παρατείνεται η περίοδος κατά την οποία τα εθνικά κοινοβούλια θα μπορούν να εξετάσουν ένα κείμενο από έξι σε οκτώ εβδομάδες.
- **μια νέα οριζόντια κοινωνική ρήτρα** διασφαλίζει ότι η Ένωση, στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών της, θα λαμβάνει υπόψη της τις απαιτήσεις "για ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης", "για επαρκή κοινωνική προστασία", "για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού" και "για ένα υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας".

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη εγκαταλείπεται η προσπάθεια να αντικατασταθούν οι ισχύουσες συνθήκες (Ρώμης, Μάαστριχτ, Άμστερνταμ, Νίκαιας) με ένα κείμενο συνταγματικού χαρακτήρα. Η νέα Συνθήκη αποτελεί τη συνέχεια των συνθηκών του Άμστερνταμ και της Νίκαιας οι οποίες περιέργως δεν είχαν συγκεντρώσει το

ενδιαφέρον των πολιτών. Παρουσιάζεται με τη μορφή ενός καταλόγου τροπολογιών και ως εκ τούτου δεν είναι εύκολο για τον καθένα να την επεξεργαστεί.

Τα βασικά ωστόσο επιτεύγματα της συνταγματικής συνθήκης, όσον αφορά τη δημοκρατική νομιμότητα, την αυξημένη αποτελεσματικότητα και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών, διατηρούνται.

Η νέα Συνθήκη συμπληρώνει και τροποποιεί τις προϋπάρχουσες που εξακολουθούν συνεπώς να ισχύουν έστω και τροποποιημένες. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί το όνομά της και η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μετονομάζεται σε *Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ένωσης*.

Η Ένωση αποκτά μία και μόνη νομική προσωπικότητα αφού ο όρος "Κοινότητα" αντικαθίσταται παντού από τον όρο "Ένωση". Η Ένωση αντικαθιστά την Κοινότητα και τη διαδέχεται.

Η Συνθήκη ΕΥΡΑΤΟΜ και τα ισχύοντα Πρωτόκολλα τροποποιούνται με άλλα πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη.

Η νέα Συνθήκη ενισχύει την ικανότητα της Ένωσης να ενεργεί δεδομένου ότι αυξάνει την απόδοση και την αποτελεσματικότητα των θεσμικών οργάνων και των μηχανισμών λήψεως αποφάσεων. Ειδικά στους τομείς που συνιστούν παγκόσμια πρόκληση και ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τους πολίτες: η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή ασφάλεια, η διεθνής τρομοκρατία, το διασυνοριακό οργανωμένο έγκλημα και η μετανάστευση.

Επιτρέπει επίσης την περαιτέρω διεύρυνση της Ένωσης, βελτιώνει τη δημοκρατική της ευθύνη και το κράτος δικαίου και επαναβεβαιώνει τους στόχους και τις αξίες της.

Θα ήταν άδικο να περιοριστεί ο διάλογος για την υιοθέτηση της συνθήκης αυτής στις **κρατούσες ερμηνείες των υπερευρωπαϊστών και των ευρωσκεπτικιστών**. Οι πρώτοι ήδη άρχισαν να ισχυρίζονται ότι η συνθήκη αυτή ενταφιάζει τους στόχους της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις αρχικές φιλοδοξίες. Οι δεύτεροι ότι η συνθήκη δεν είναι παρά ένα ευρωσύνταγμα καμουφλαρισμένο, βαλμένο από το παράθυρο, και ότι η ουσία του είναι αμετάβλητη. Και οι δύο ερμηνείες είναι μαξιμαλιστικές και αναληθείς. Η πρώτη θεωρεί ότι η Ένωση είναι σε βαθειά παρακμή και ότι το ευρωπαϊκό όνειρο έχει σβήσει. Η δεύτερη προσπαθεί να περάσει στην κοινή γνώμη ότι δεν γίνεται σεβαστή η ετυμηγορία των λαών που απέρριψαν τη συνταγματική συνθήκη και ότι βρέθηκε ο τρόπος αυτός για να ξεπεραστεί το εμπόδιο. **Και όμως η νέα συνθήκη αίρει την αμφισβήτηση περί δημιουργίας ενός υπερκράτους καθώς διαφυλάσσει την εθνική ταυτότητα και συγκεκριμενοποιεί την αρχή της επικουρικότητας. Επίσης, διατηρεί τον διακυβερνητικό χαρακτήρα της ΚΕΠΠΑ.** Όποιοι όμως επιθυμούν να συσφίξουν τις σχέσεις τους μπορούν να το κάνουν. Ταυτόχρονα **επιτρέπει να σημειωθεί τεράστια πρόοδος σε στρατηγικούς τομείς της ευρωπαϊκής συνεργασίας**, όπως στον ενεργειακό, στον οικονομικό συντονισμό ή τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας θα υπογραφεί στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και θα αρχίσει να ισχύει είτε από **την πρώτη Ιανουαρίου 2009**, αφού επικυρωθεί έως τότε από όλα τα κράτη μέλη, είτε ένα μήνα μετά την τελευταία επικύρωση. Στόχος είναι να διαθέτει η Ένωση ένα νέο θεσμικό πλαίσιο πριν από τις ευρωεκλογές του Ιουνίου του 2009.

